

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi B. Z.

o wznowienie postępowania w sprawie o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 20 grudnia 2005 r., zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2006 r., sygn. akt V CNP (...)

w sprawie z wniosku B. Z.

przy uczestnictwie M. H.

o zniesienie współwłasności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 października 2008 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 12 lipca 2006 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi wnioskodawcy B. Z. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 20 grudnia 2005 r., oddalającego jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Z., którym zniesiono współwłasność nieruchomości rolnej położonej w K. Postanowienie Sądu Najwyższego nie zawierało pisemnego uzasadnienia, co odpowiadało ówczesnemu unormowaniu art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 424¹² k.p.c.

Po wydaniu postanowienia przez Sąd Najwyższy wnioskodawca wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie, że art. 424⁹ k.p.c. oraz art. 398⁹ § 2 k.p.c. są

niezgodne z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji. Przed rozpoznaniem skargi wnioskodawcy, wyrokiem z dnia 30 maja 2007 r. (SK 68/06, Dz.U. nr 106, poz. 731, OTK-A z 2007, nr 6 poz. 53) wydanym w innej sprawie, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 398⁹ § 2 zdanie drugie k.p.c. jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 i art. 31 Konstytucji. Wyrok ten spowodował umorzenie postępowania ze skargi konstytucyjnej wnioskodawcy. Trybunał Konstytucyjny uczynił to dwuetapowo - postanowieniem z dnia 16 lipca 2007 r. umorzył postępowanie w zakresie dotyczącym badania zgodności z Konstytucją art. 398⁹ § 2 zdanie drugie k.p.c., a następnie postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2008 r. umorzył to postępowanie w pozostałym zakresie. W obydwu wypadkach – ze względu na zbędność wydania wyroku.

W dniu 10 lipca 2008 r. wnioskodawca złożył aktualnie rozpatrywaną skargę o wznowienie postępowania. Domaga się w niej wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z 12 lipca 2006 r., zmiany tego postanowienia poprzez przyjęcie skargi o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem do rozpoznania i jej uwzględnienie, a także zasądzenia od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu.

W uzasadnieniu skargi wnioskodawca wskazał podstawę wznowienia przewidzianą w art. 401¹ k.p.c. wyjaśniając, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 maja 2007 r. w sprawie SK 68/06, stwierdzający niezgodność art. 398⁹ § 2 k.p.c. zdanie drugie z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji – na mocy odesłania zawartego w art. 424¹² k.p.c. – ma zastosowanie także w wypadku odmowy przyjęcia do rozpoznania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia. Skarżący zaznaczył, że dochował terminów przewidzianych w art. 407 § 2 i art. 408 k.p.c., bowiem skargę o wznowienie postępowania złożył w ciągu trzech miesięcy od otrzymania postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 2 kwietnia 2008 r. oraz z zachowaniem pięcioletniego terminu od uprawomocnienia się postanowienia Sądu Najwyższego z 12 lipca 2006 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Złożona przez wnioskodawcę skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu z dwóch przyczyn:

Po pierwsze wniesiona została z uchybieniem terminu przewidzianego w art. 407 § 2 k.p.c. Przepis ten dla sytuacji określonej w art. 401¹ k.p.c. ustanawia termin trzymiesięczny, a początek jego biegu wyznacza na dzień wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Zestawienie obydwu przepisów jednoznacznie wskazuje, że

pod pojęciem „dnia wejścia w życie orzeczenia” rozumieć należy dzień, od którego obowiązuje orzeczenie Trybunału o niezgodności aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie objęte skargą o wznowienie, z Konstytucją, ratyfikowaną umowa międzynarodową lub ustawą. Wnioskodawca łączy wskazaną przez siebie podstawę wznowienia z art. 401¹ k.p.c. z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 maja 2007 r., który wszedł w życie 15 czerwca 2007 r., w dniu ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw (art. 190 ust. 3 Konstytucji). Przewidziany w art. 407 § 2 k.p.c. termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania upłynął zatem 15 września 2007 r. Zdarzenie, które skarżący uważa za początek biegu omawianego terminu, a którym jest doręczenie mu postanowienia Trybunału Konstytucyjnego o umorzeniu postępowania ze skargi konstytucyjnej wniesionej przez niego, nie ma znaczenia dla biegu powyższego terminu w świetle regulacji z art. 407 § 2 k.p.c., nie jest to bowiem orzeczenie wskazane w tym przepisie. W rezultacie skarga o wznowienie postępowania wniesiona 10 lipca 2008 r. złożona została przez wnioskodawcę z przekroczeniem ustawowego terminu o blisko 10 miesięcy.

Po drugie wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 maja 2007 r. stwierdza niezgodność z Konstytucją jedynie przepisu normującego jeden z elementów postępowania wstępnego, tzw. „przedsądu”, służącego wyłonieniu skarg spełniających kryteria uzasadniające ich rozpoznanie przez Sąd Najwyższy. Z porządku prawnego usunięty został art. 398⁹ § 2 zdanie drugie k.p.c., który zwalniał Sąd Najwyższy z obowiązku uzasadnienia postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Trybunał ocenił go negatywnie jako niedopuszczalne wyłączenie obowiązku informacyjnego Sądu Najwyższego i ograniczenie przejrzystości postępowania – „przedsądu”. Trybunał nie zakwestionował natomiast zgodności z Konstytucją samej instytucji przedsądu, ani przesłanek selekcji spraw dokonywanej w jego toku. A uwagi na treść art. 424¹² k.p.c. wnioski te odnieść należy także do „przedsądu” przeprowadzanego w stosunku do skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Powołany w skardze wyrok Trybunału Konstytucyjnego mógłby zatem uzasadniać jedynie żądanie wznowienia postępowania i sporządzenia uzasadnienia postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi wnioskodawcy do rozpoznania. Skarżący jednak domaga się wznowienia postępowania i zmiany zaskarżonego postanowienia, chociaż przepis uznany za niekonstytucyjny nie pozostawał w związku z merytorycznym rozstrzygnięciem zawartym w postanowieniu z 12 lipca 2006 r. Powyższa rozbieżność

między przedmiotem rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego a wnioskiem wnioskodawcy powoduje, że skargi o wznowienie postępowania nie można uznać za opartą na wskazanej w niej podstawie - art. 401¹ k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2007 r., III CO 8/07, nie publ. i z dnia 18 października 2007, III CO 14/03 nie publ.).

Obydwie przytoczone przyczyny uzasadniają konieczność odrzucenia skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.